

Lengyel István köszöntése

A szegedi munkásmozgalom ismert egyéniségét, Lengyel Istvánt köszöntötték tegnap délelőtt a városi pártszékházban 70. születésnapja alkalmából. A pártbizottságok ajándékait Sebe János, a megyei és Schmidt József, a városi pártbizottság titkára adta át az ünnepeltnek.

Lengyel István 1919. február 18-án született Szegeden. A munkáscsaládban felnövekvő fiatalember eredeti foglalkozása fűszerkereskedő volt, a 30-as évek közepén tanoncként, majd egy vaskereskedésben kifizetőként dolgozott, katonai bevonulásáig. A MAV-hoz 1943-ban került, ahol nyugdíjas koráig dolgozott.

A munkásmozgalommal már gyermekkorában kapcsolatba került szülei révén, édesapja részt vett az 1919-es vasutasstrájk-szervezésben, és a Vági-féle mozgalom székhelye is lakásukon volt. Lengyel István tagja volt a gyermekbarát egyesületnek, a munkás test-edző egyesületnek, és a szegedi általános munkás dalegylet titkárává választották. 1945-47 között a magyar országos munkásdalos szövetség délterületi titkára volt. A 30-as években a szociáldemokrata párt agitációs munkáját segítette, 1937-től már a párt tagjaként. A pártmunkát a fel-szabadulás után is folytatta, 1945 januárjától már a Ma-



gyar Kommunista Párt, 48-tól a Magyar Dolgozók Pártjának tagjaként. 1949 és 56 között a vasútpolitikai osztály munkatársa volt. A szocialista rendszer melletti kiállását 1956-ban is bizonyította, majd 1957-ben a Szeged állomás pártszervezetének szervezője, egy évvel később már titkára volt. Lengyel István munkásságát több kitüntetéssel ismerték el, így tulajdonosa a Szocialista Hazáért Érdemrendnek is.

A népeesség gazdasági aktivitása

A népeesség gazdasági aktivitásának szintje több mint egy évtizede fokozatosan csökken: az aktív keresők aránya tavaly csak 45,7 százalék volt, szemben az 1976. évi 48,2 százalékkal. Ezzel párhuzamosan a száz aktív keresőre jutó eltar-tottak száma ugyanebben az időszakban 107-ről 119-re emelkedett. E tendencia közvetlenül a munkaerő-forrás szűkülésével függ össze; ennek döntő tényezője a munkavállalási korú lakosság számának visszacsúszása, — ezt bizonyítja a népgazdaság munkaerőmér-lege, amelyet a KSH tett közzé.

Az adatok szerint a múlt év elején 4 millió 845 ezer volt az aktív keresők száma, a 12 évvel ezelőt-től kerekben negyedmillióval kevesebb. A korábbi ten-denciákhoz képest változást jelent, hogy a legutóbbi két évben már nemcsak a kereső tevékenységet folytató férfiak, hanem a nők száma is csökkent. Ha azonban a gyermekgondozási díjat, illetve segélyt igénybe vevőket is számítjuk, a foglal-koztatottság a nőknél eléri a 82 százalékot, ami valamivel meghaladja a munkavállalási korú férfiak gazdasági aktivitásának szintjét; ez tavaly 81,3 százalék volt.

Koreodramákkal Szegeden

Tíz perc Ljubisa Rjsticcsel

Az igazgatóhelyettesével, vagyis Nada Kokotovic-tyal érkezik, s a régi ismerősök széles mosolyával üdvözlő. Ljubisa Ristic, a Szabadkai Népszínház igazgató-főren-dezője mintha semmit sem változna a múlt időben: pon-tosan olyan, mint mondjuk egy vagy két évvel ezelőtt, midőn gyakran szívtuk együtt a sűrű cigarettafüstöt a szabadkai színeszklubban. Am a tény, hogy Ljubisa most a Szegedi Nemzeti Színház titkárságán üdvözl-hető — különleges alkalmat is jelent.

— A „Ristic-éra” alatt elő-ször vendégszerepel váro-sunkban a szabadkai társu-lat. Miként értékeli ezt az eseményt?

— Nagyon elégedettek va-gyunk a meghívással, s hogy itt lehetünk, csak így kom-mentálhatom: végre! Megva-lósulóban az igazi együttmű-

ködés, s ezt mi a közeljövő-ben nagyon intenzíven sze-retnénk továbbfejleszteni. Örülünk, ha a szegedi tár-sulatot mielőbb Szabadkán üdvözölhetnénk — csakúgy, mint régen, amikor szinte mindennaposok voltak a köl-csönös vendéglátások. Olyan közös munkálkodásra, amely kölcsönös érdekeken alapul, meggyőződés, a jövőben nagy szükség lesz.

— Két koreodramával, az Anita Berberrel és Esterhá-zy Péter Kis magyar pornog-ráfiájával lépnek a szegedi közönség elé. Mi magyaráz-a a darabválasztást és ho-gyan lehetne pontosan meg-határozni a magyar közön-ségnek még bizony nem túl egyértelmű fogalmat: koreo-dráma?

— A két darabot a szege-diekkel közösen, Forgács András és Böhm György dramaturgokkal együtt vá-lasztottuk ki. A koreodráma Szabadkán már viszonylag ismert műfaj — mindkét produkció sajátos műfaji ha-tárhelyzet terméke. Az Anita Berber a táncművészet, a Kis magyar pornográfia a dráma közvetlen közelében egyensúlyoz. A koreodráma különben olyan stílus, ami totális színházat jelent és feltételez. Olyan előadást, amelyben minden elem egy-forma fontosságú, szavak, zene, tánc, mozgás és szöveg együtt, megkomponáltan hat. Reméljük, a szegedi közön-ség jól és megértéssel fo-gadja...

D. L.

Bálint Sándor nevével

Egymás után két helyről is hírt vettem, hogy Bálint Sándorról intézményt akar-nak elnevezni. Újszgeden a művelődési otthont, Tá-rpén az iskolát. Erdemes la-togatni mindkét kezdemé-nyezést, már csak azért is, hogy visszatérjünk kicsit az intézménynevezés elvi kér-déseire, amelyekről a Deák Ferencről elnevezett gimnázium és a Kossuthról elke-reztelt szőregi iskola kap-csán kritikus megfontolá-saimat kifejtettem.

A vallás- és közoktatás-ügyi miniszter 1921-ben rendelte el, hogy a közép-is-kolákat nemzeti nagyjaink-ról nevezzék el. De nem pa-rancsszóra. Minden iskola három nevet terjeszthetett föl, s a minisztérium közülük választott. 1922 júniusá-ban érkezett Szegedre a vá-lasz: a piaristák városi gimnáziumát Dugonics And-rásról, az állami főgimnáziumot Klauzál Gáborról, az állami főreáliskolát Baross Gáborról nevezhették el. Ér-dekes, hogy a leánygimnázium (a Tömörkény gimnázium elődje) ekkor még nem kaphatott nevet, mert mind a három kért nevet már más intézetek viselték, te-hát a minisztérium új ne-vet várt. Ezután vehette föl

a leánygimnázium Árpád-házi Szent Erzsébet nevét.

Akárki tette a javaslato-kat, jó érzéke volt a helyi hagyományok iránt. A Vá-ro-s kegyes iskolája méltóbb nevet nem kaphatott volna Szeged szülőiténél, a rend nagy fiánál, Dugonics And-rásénál. Az állami főgimnázium is jól választott, ami-kor a szegedi közéletből az első felelős magyar minisz-terium tagjává emelkedett Klauzál Gábor nevét íratta homlokzatára. S a főreál-iskola is stílusosan kérte a va-sminiszter, Baross Gá-bor nevét: a magyar közle-kedés és kereskedelem meg-újítója nagyszerű példaképe lehetett a műszaki tanul-mányok iránt érdeklődő reáliskolai tanulóknak. Az lehetne ma is, ha 1951-ben, az iskolát, főnnállásának századik esztendejében ér-zéketlen, troglodita vezetők meg nem szüntetik.

Bálint Sándor az újsze-gedi tanítóképzőben kezdte tanári pályáját, s ott nevelt néptanító-nemzedékeket a felszabadulásig, amikor a főiskolán és az egyetemen várta a földad. Szép gon-dolat, hogy a hajdan az is-kolához tartozó épület, a művelődési otthon az ő ne-vét viselje.

Tápe pedig — Alsóváros után — a második otthona volt. Ha valamilyen hagyo-mányt, szót már nem talál meg szülővárosának paraszt-fertályában, meg meglehet-te a hagyományörző falu-ban. Több joggal, mint a tápai, iskola nem viselhet-né a nevét.

Péter László

Mi történt a piacon?

A várapotai piacon a február 3-i rendőri intézkedés meg-gondolatlan és a szolgáltatási-bálysztat rendelkezésével el-lemtétel volt — mondotta az MTI munkatársának Bartalos Antal alezredez, a Veszprém Megyei Rendőr-főkapitányság vezetőjének közbiztonsági hely-lyettese.

A vizsgálat eddigi eredményei szerint ezen a napon a követ-kező történt: a várapotai ren-dőrkapitányság bünyügyi osz-tályvezetőjének telefonon arra hívták fel a figyelmét, hogy a városba egy nagyobb létszámú lengyel turista csoport érkezett, és a csoport tagja szabálytal-an módon különféle iparcikke-ket árúsítanak. Az osztály ve-zetőjének irányításával és részvételével 9 óra tájban a rendőrség 8 fővel kivonult, majd előállított 7 lengyel ál-lampolgárt a szabálytalan áru-sítás miatt. Erről jelentést tet-ték a kapitányság vezetőjének. Későbbi értesülések alapján, a helyi párt- és tanácsi vezetők közölték a kapitányság vezető-jével: a piaci ellenőrzés annyira nem szokványos volt, hogy az állampolgároknak jogos fel-háborodásra adott okot, példá-l a gumibot használatára.

A Veszprém Megyei Rendő-rőrkapitányság azonnal vizsgá-latot indított. Az eddigi tanúal-lomások — 7 személyt hallgat-tak ki — ellentmondásosak, az azonban kiderült, hogy néhány lengyel állampolgárral szemben valóban gumibotot használtak. Bartalos Antal alezredez közöl-te, hogy a vizsgálat még nem zárult le, felkutatják a további szemtanúkat. A vizsgálat befe-jezése után mindenképpen fe-lelősségre vonják mindazokat, akik nem tartották be a szol-gálati szabályok ádevonatkozó rendelkezéseit, köztük elsősor-ban a parancsokat, aki ezt az akciót elrendelte és vezette.

(MTI)

Új szellemű könyvbarátok

Komikusz közjáték derítet-te jobb kedvre a megyei népfőnt könyvbarát bizott-ságának tagjait — nem mintha a szakembereknek különösebb okuk volna a csüggedésre, legfeljebb a pénzszűke keserítheti őket, de erről majd később — az idei mezőgazdasági könyv-hónap tárgyalásakor. Az esemény megyei megnyitójá-ra, március 7-re invitálja az érdeklődőket az egy szarvas-marhával, nyúlal, sertéssel illusztrált meghívó. Még egy számár hiányzik róla, je-gyezze meg valaki, aki jölle-het nem gazdálkodó, de any-nyira azért hozzáértő, az ágazatban érdekelteteket már-ciusban már az idénymun-ka teljesítése kötelezi, nincs idejük szakmai előadásokat hallgatni, szakkönyveket böngészni, kiállításokra jár-ni. Úgyhogy megnyitó ide, megnyitó oda, hála a me-gye könyvtárosainak, a mű-velődési házak munkatársai-nak, a kertbarát kluboknak: kezdeményezésükre, az élet-hez igazítva, már javában zajlanak az egyébként ér-deklődéssel kísért esemé-nyek. Szegeden három fiók-könyvtárban, művelődési há-zakban, a városkörnyéken összesen 13 rendezvényen foglalkoznak növénytermesz-téssel, állattenyésztéssel, ta-lajműveléssel, -védelemmel, -vizsgálattal, sokféle szak-mai kérdéssel. Úgyhogy He-gyi József, a megyei tanács vb mezőgazdasági és élelme-zésügyi osztályának vezetője, a téma előadója, örömmel konstatalhatta a márciusra tervezett programok Csong-rádban februáriakkal gazda-godnak. Mindazonáltal a népfőnt és az ágazat helyi illetékesei jelzik ismét e szervezési bakit az országos szerveknek.

A könyvbarát bizottság tegnapi, hétfői ülésén egyé-ként először Hajdu Géza el-nök, a Somogyi Könyvtár igazgatóhelyettese számolt be a bizottság múlt évi tevé-kenységéről, idei program-járól. 1988-ban koordinálói voltak könyvünnepeknek, 12 olvasótábor fölött bábáskod-tak, Szegeden rendezték a beszélni nehéz-körök orszá-gos táborát, olvasóköröket

támogattak. Országos szak-mai rendezvényeken képv-i-selték a megyét. Például részt vettek az olvasókörök országos szövetséggé alakí-tásának kimunkálásában. No és hát gyűjtötték az újabb társakat — szervezeteket, intézményeket — az olvasó népert mozgalmat és a könyvbarátokat támogató mecénásokat. Ezt teszik idén is, amikor megváltozott vi-szonyokkal kell szembesül-niük: a pénzforrások egyre apadnak, s a közlegő népfőnttanácskozáson meg-fogalmazódó várható újítá-sok is befolyásolják majd munkájukat. Annak stílu-sán, módszerén maguk is ja-vítani akarnak: a bizottság tagjai nemcsak gyűjtik és

közvetítik az információkat, hanem azok gyakorlati al-kalmazására is figyelnek az összhangteremtés igényével. Már ennek szellemében sze-rvezik az idei táborokat pél-dául: 18 várható Csongrád megyében, köztük országos jellegűek is. Tehát nőtt az érdeklődés, ám a táborokra fordítható pénz összege ugyanannyi, mint tavaly. Ezért, bár a pályázatok még nem jelentek meg, máris tárgyaltak a megye úttörő-s KISZ-vezetőivel, a Szeged Tourist, a tanács, a pusztá-széri kemping képviselőivel, s reménykednek abban, hogy a múlt évinél nagyobb tá-mogatást kapnak az AISH-tól is.

M. E.

Az első fecske

meg a magyar kormány erőfeszítései eredménye-képpen kiegészítette a megcsontult családot.

Vasárnap egy újabb család utazott ki lélegzel visszafogta a határra — két gyermekük elé. Elin-dult tehát egy várva-várt folyamat, megnyugvást okozva a várakozók népes táborában. Ezt alkalmam volt felmérni vasárnap a Szegedi Erdély Kör szo-kásos találkozóján, a JA-TE Szabadidőközpontjá-ban.

Melynek folyosóján Isti-ke boldogan — vagy in-kább önfelédten? — nyar-galászt, mintha neki ta-láltak volna ki az egész rendezvényt... Az apa alig győzte csitítani, any-nyi időt azonban szakítot-tunk, hogy néhány szó erejéig felvázolhassam a helyzetüket.

— Nyolc hónapja tele-pedtünk le Szegeden. Ba-rátokhoz, ismerősökhöz jöttünk. A kisebbik fiam, Laci, már itt kezdte az el-ső osztályt — vallja a baj-szos, keménykötésű apa. A munkahely biztosítva, ideiglenesen albérlésben

Neve: Istike.

Kora: kilenc év.

Különleges ismertető jele: nincs. Azaz ... Van. Ami nem hordható. Eset-leg a lelkében, egykoron pedig az emlékeiben.

Istike, vagyis István, Pista, szombat este át-gyalogolt a román—ma-gyar határon. Hivatalo-san, úgynevezett kék út-levéllal a kezében. Ezen az oldalon az édesapja várta. S az édesanyja, no meg hétéves öccse, Laci. Előkör zökkenőmentes volt a családgyesítés. Ami addig történt, nem tőle kell kérdezní.

Ellenben nyilatkozott egyébről.

— A bácsik azt kérdez-ték, hogy anyu, apu és La-ci mivel jött át. Vála-szoltam nekik. — Cu pa-saport! Így, románul. Hadd lássák, hogy tudok, ha akarok. Három csoma-gom volt, a ruháimmal, elvették. Az iskolatáská-mat is. Örültem neki, hát-ha nem kell egy ideig is-kolába járni. Hát nem könyvekkel, meg füzetek-kel vártak anyuék rám? A zsebeimet is megtapo-gatták, kiforgatták. Kü-lönben jó bácsik voltak. Onnan már láttam aput, integettem is neki. Így volt.

Istike az első — most már — Csongrád megyei, aki a Vöröskereszt, no

lakunk Algyőn. Két bará-tommal építeni szeret-nénk, lehet, hogy megpa-lyázzuk a szegedi tanács kiírását a Rózsa Ferenc úti elképzelésekre. Most már van kiért — tette hozzá széles mosollyal.

— Erdély melyik részé-ről származnak?

— Csikszereda mellől, az úgynevezett Szélcsikből, avagy Oldalszikból. Mely rész arról nevezetes, hogy se a Felcsiki, se Alsíki medencéhez nem tartozik. Nevezetesen Csikszent-mihály és Szépvíz község-ből.

— Istikére ki ügyelt ez alatt a nyolc hónap alatt?

— Édesanyám. Mondta is a fiam, hogy itt is jó, de a nagyanyjánál is jó volt...

Mintha megérezte vol-na, hogy róla beszélünk, mellénk szegődött a kis-fiú. Elfelejtett közölni va-lamit. Esgedig: a határon maradt dolgai közül na-gyon sajnálja a „terepjá-ró” (játék)autóját. Ha le-hetne, visszamenne érte! Ott, a bácsikkal nem len-ne gond. Csakhát apu le-intette...

Istike, Istike, kicsi fecs-ke, milyen tavaszt hoztál? Sokan álltunk ott, erre a kérdésre azonban senki sem mert — még felté-teles módban sem — vá-la-szolni.

Szeredi Tamás

Mandelstam meséje



Rádió-figyelő

Oszip Mandelstam 1891-ben megszületik, 1913-ban megjelenik első verseskötete, a Kő. Az 1917-es forradalmat borzongással elegy lelkesedéssel fogadja, politi-kailag tökéletesen lojális ve-le szemben. Tizenhat esz-tendő múlva letartóztatják, száműzik, kiszabadul, 1938-ban lágerbe kerül és rövi-desen örökre nyoma is vész a Gulag rengetegében. A költő-esszéistát is az 1956-os esztendőben rehabilitálják. Voronyezs, 1937 című versé-ben például ilyeneket írt: „A sikátorok ugató haris-nyák. / Az utcák dőlőngelő fészerek. / Sötét sarkokon ácsorgó borisszák / lapulnak és előzőlnének.”

Oszip Mandelstam meséje itt látszólag véget is ér. Legföljebb még annyit lehet hozzátenni, hogy szombaton

délután a Magyar Rádió Kossuth adójának A vilá-g-lira gyöngyszemei című mű-sorában éppen tíz percre került meg elő: Bács Fe-renc, Hagedűs D. Géza és Papp János mondta ver-seit. A Csillagpáthatlan szavak-at, a Fázom-ot, a Rossz ez a mai nap címűt: „...a fogható világ falát ha szétold / zengi lázadó dalát maga a titok.” A Ko-rom: „van-e ki képes két század gerincét / vérről egy-betapasztani?” Es: „Péter-vár, engedj élni fiad.”

Mandelstam meséjének ez utóbbi, legutolsó mondata aztán tényleg le is zárja a történetet. A mese itt tén-y-leg végetér, befejeződik, a könyvet be lehet csukni, a gyermeket elaludt.

Mandelstam meséje ennyi. Nem sok. Ennyi a hozzáha-sonlóké is. Lehet hosszabb, vagy rövidebb, fordulato-sabb, vagy unalmasabb. Csak a vége azonos.

Domonkos László